

Hem>Familjefrågor och arv>Föräldransvar – vårdnad och umgängesrätt

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [es](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

[spanska](#)

Swipe to change

Föräldransvar – vårdnad och umgängesrätt

Spanien

1 Vad innebär den juridiska termen "föräldransvar" i praktiken? Vilka rättigheter och skyldigheter har den som har föräldransvar?

I spansk lag kallas föräldransvar vanligtvis *patria potestad* ("föräldramyndighet"). Den utgörs av de rättigheter och skyldigheter som tillkommer de personer, normalt föräldrarna, eller rättsliga enheter, som anförtrots skyddet av barnets person eller egendom genom lagstiftning eller domstolsbeslut. Föräldramyndigheten måste alltid utövas med barnets bästa i åtanke, i enlighet med dess personlighet och med respekt för dess fysiska och psykiska integritet. Det inbegriper följande skyldigheter och befogenheter:

1. Att ta hand om barnet, umgås, livnära och uppfostra barnet samt se till att barnet får en heltäckande utbildning.
2. Företräda barnet och förvalta dess egendom.

2 Vem är det i allmänhet som har föräldransvaret för ett barn?

Föräldrar har föräldransvaret för minderåriga barn.

Om föräldrarna separerar, skiljer sig, avslutar sitt förhållande eller inte bor tillsammans har båda föräldrar fortsatt alla rättigheter och skyldigheter i fråga om minderåriga barn och deras egendom, utom i undantagsfall.

Om föräldrarna inte bor ihop utövas föräldransvaret av den förälder hos vilken barnet bor. Den andra föräldern kan emellertid lämna in en ansökan med styrkta skäl till en domstol som, om den finner att det är i barnets intresse, besluta att sökanden ska utöva föräldransvar tillsammans med den förälder hos vilken barnet bor. Domstolen kan också fördela de olika delarna av föräldransvaret mellan föräldrarna.

3 Kan en annan person bli utsedd i föräldrarnas ställe om de är oförmögna eller ovilliga att utöva sitt föräldransvar över sina barn?

Enligt spansk lag kan andra släktingar, personer eller institutioner utses att under rättslig uppsikt utöva föräldransvar över minderåriga barn, om föräldrarna underlåter att fullgöra sin lagenliga skyldighet att ta hand om sina barn, eller om de inte gör detta på ett tillfredsställande sätt.

4 Hur fastställs föräldransvaret för framtiden om föräldrarna skiljer sig eller separerar?

Om föräldrarna skiljer sig eller separerar kan föräldransvaret fastställas antingen på begäran av båda föräldrar, genom ett skilsmäsoavtal (*convenio regulado*) som måste godkännas av domstol, eller genom ett domstolsbeslut efter ett tvistemålsförfarande.

Föräldransvaret, i dess egenskap av skydd för minderåriga barn, åligger båda föräldrarna.

Vårdnaden om minderåriga barn kan ordnas på följande sätt:

Vårdnaden tilldelas en av föräldrarna: Detta är det vanligaste vid hemskillnad och äktenskapskillnad som båda föräldrar samtycker till samt i tvistemålsförfaranden. Den förälder som inte tilldelas vårdnaden har vanligtvis umgängesrätt.

Delad vårdnad: barnen delar sin tid mellan de båda föräldrarnas hem.

Om omständigheterna kräver detta och det ligger i barnets intresse kan domstolen i undantagsfall besluta att en annan person ska ha vårdnaden om barnet, antingen på begäran av föräldrarna själva eller genom domstolens eget beslut.

I fall då myndigheterna är ansvariga för barnets omvårdnad bibehålls denna situation, och ingen av föräldrarna tilldelas vårdnad om barnet.

5 Om föräldrarna sluter ett avtal om föräldransvar, vilka formella krav måste vara uppfyllda för att avtalet ska vara rättsligt bindande?

Föräldrar som själva kommer överens om föräldransvaret måste lämna in ett undertecknat skilsmäsoavtal (*convenio regulado*) som innehåller alla punkter som de kommit överens om. Avtalet måste ta upp åtminstone följande:

Vem som ska ta hand om och ha vårdnaden om det minderåriga barnet.

Föräldrarnas umgängesrätt.

Utövandet av föräldransvar.

Användning av familjehemmet.

Underhåll till minderåriga barn. Avtalet lämnas in tillsammans med en ansökan till behörig förstainstansdomstol.

Skilsmäsoavtalet inges tillsammans med ansökan till behörig förstainstansdomstol och ska ratificerats av föräldrarna i domstolen. Efter att låtit barnet yttra sig - om det har en tillräcklig omdömesförmåga - och den allmänna åklagaren prövar domaren överenskommelserna.

Om makarnas avtal för att hantera konsekvenserna av en annullering av äktenskap, hemskillnad eller äktenskapskillnad inte har någon negativ inverkan på barnen godkänns det av domaren. Om parterna föreslår arrangemang för umgänge och kontakt mellan barnen och deras mor- och farföräldrar kan domaren godkänna dessa efter att ha hört mor- och farföräldrarna och fått deras samtycke.

Om ett avtal förkastats måste detta göras genom ett motiverat beslut. Då ska makarna vid behov lämna in ett nytt förslag för godkännande av domaren.

6 Vilka alternativ finns det för att lösa konflikten utan att gå till domstol om föräldrarna inte kan komma överens om föräldransvaret?

Familjemedling är det bästa alternativet för att komma fram till en överenskommelse mellan parterna utanför domstol.

För att en överenskommelse som upprättas genom medlingsförfarandet ska bli verkställbar måste den emellertid godkännas av domstol.

7 I vilka frågor kan en domare fatta beslut om barnet om föräldrarna går till domstol?

Den ska om möjligt undvika att separera syskon och ska höra barnen, om de anses ha tillräckligt omdöme för detta. Domaren kan fatta beslut om barn i följande frågor:

De rättsliga åtgärderna gällande vårdnad, som tilldelas en av föräldrarna eller båda föräldrar, och utbildning.

Umgängesrätt, med angivelse av tid, metod och plats för föräldrars kontakt och umgänge med sina barn.

I undantagsfall kan umgängesrätten begränsas eller upphävas, om allvarliga omständigheter uppkommer eller om en av föräldrarna på ett allvarligt och upprepat sätt underlåter att uppfylla sina skyldigheter.

Tilldelning av föräldransvar och, vid behov och när detta är lämpligt för barnen, ett beslut om att en av föräldrarna ska utöva allt eller en del av föräldransvaret. Om det föreligger goda skäl kan föräldrar också fräntas sitt föräldransvar.

Det underhållsbelopp som varje förälder ska betala för att tillgodose barnets behov och de åtgärder som krävs för att underhållet ska vara effektivt. Beloppet fastställs med hänsyn till föräldrarnas ekonomiska omständigheter.

Användning av familjehemmet och gemensamt använda föremål, i de fall det inte föreligger något avtal mellan föräldrarna. Den make som tilldelas vårdnaden om barnen får vanligtvis använda familjehemmet.

8 Om domstolen beslutar att en förälder ensam ska ha vårdnaden om barnet, innebär det att han eller hon kan fatta beslut i alla frågor som rör barnet utan att först samråda med den andra föräldern?

I regel har föräldrarna delat föräldraansvar. Det innebär att föräldrarna delar befogenheten att fatta beslut om och hantera frågor som rör ett minderårigt barn, även när bara en av föräldrarna har tilldelats vårdnaden om barnet.

Om föräldrarna inte kan komma överens om beslut som kan eller bör fattas om ett minderårigt barn – exempelvis om skolgång och utbildning, såsom att välja skola eller fritidsaktiviteter, sjuk- och hälsovård, såsom val av läkare, personliga frågor, såsom val av namn eller religiös uppfostran, eller val av plats eller land där de minderåriga barnen ska bo – kan var och en av föräldrarna vända sig till domstol för ett avgörande.

Domstolen hör båda föräldrar, och även barnet om dess omdöme anses tillräckligt, och fattar sedan ett direkt beslut om att antingen fadern eller modern har rätt att bestämma i frågan. Om konflikter återkommer eller något annat allvarligt hinder för utövandet av föräldraansvar uppkommer, kan domaren tilldela en av föräldrarna fullständig eller partiell befogenhet att fatta beslut, eller fördela denna befogenhet mellan föräldrarna. Beslut om alla åtgärder ovan gäller i högst två år.

9 Om domstolen bestämmer att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om ett barn, vad innebär det i praktiken?

Om domstolen beslutar om delad vårdnad innebär detta i praktiken att föräldrarna turas om att ha hand om den dagliga omvårdnaden om barnet enligt ett förutbestämt schema, som i regel sammanfaller med särskilda skolperioder såsom terminer eller år.

Föräldrarna delar på omvårdnaden under alla semester- och helgdagar.

10 Till vilken domstol eller myndighet ska jag vända mig om jag vill göra en ansökan om föräldraansvar? Vilka formella krav måste vara uppfyllda och vilka handlingar ska jag bifoga till min ansökan?

I mål som gäller hemskilnad eller äktenskapsskillnad med båda makars samtycke är förstainstansrätten där makarna hade sitt sista gemensamma hem, eller där en av sökandena är bosatt, behörig.

I kontradiktoriska äktenskapsmål är den domstol behörig som finns på den ort där det gemensamma hemmet ligger. Om makarna bor i olika domkretsar kan käranden välja mellan domstolen på orten för det sista gemensamma hemmet och domstolen på den ort där svaranden bor.

I förfaranden som uteslutande gäller vårdnad och försörjning av minderåriga barn, och föräldrarna inte är gifta, är förstainstansrätten på den ort där föräldrarna senast bodde tillsammans behörig. Om föräldrarna bor i olika domkretsar kan käranden välja mellan domstolen på den ort där svaranden bor eller domstolen på den ort där barnet bor.

11 Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall? Finns det något brådskande förfarande?

I sådana fall tillämpas följande förfaranden:

När det finns ett avtal mellan parterna används förfarandet för ömsesidigt samtycke enligt artikel 777 i civilprocesslagen som används vid hemskilnad, äktenskapsskillnad och antagande av definitiva åtgärder för minderåriga barns omvårdnad och försörjning när parterna inte är gifta.

När det inte finns något avtal mellan parterna används tvistemålsförfarandet enligt artiklarna 770 och 774 i civilprocesslagen, som även används i familjemål och ärenden som gäller minderåriga barn när parterna inte är gifta.

I brådskande fall kan åtgärder enligt följande förfaranden begäras:

Interimistiska åtgärder före en ansökan om annullering, hemskilnad eller äktenskapsskillnad eller i förfaranden som gäller minderåriga barns omvårdnad och försörjning. Detta regleras i artiklarna 771 och 772 i civilprocesslagen.

Om det finns skäl att använda ett snabbförfarande kan åtgärderna i det första beslutet antas med omedelbar verkan.

Interimistiska åtgärder som är följden av ett godkännande av en ansökan i samband med äktenskapsmål eller förfaranden som gäller minderåriga barn, såsom i fallen ovan. Detta regleras i artikel 773 i civilprocesslagen.

12 Kan jag få rättshjälp för att täcka kostnaderna för förfarandet?

Fullständig eller partiell rättshjälp kan beviljas om det finns bevis för att kraven för att erhålla rättshjälp uppfylls, i enlighet med rättshjälplagen. (Se ”Rättshjälp – Spanien”.)

13 Går det att överklaga ett beslut om föräldraansvar?

Om ett beslut om föräldraansvar kan överklagas eller inte beror på inom ramen för vilket förfarande beslutet meddelades.

Alla beslut i tvistemålsförfaranden kan överklagas till en provinsdomstol.

Beslut i förfaranden med ömsesidigt samtycke kan bara överklagas om en åtgärd har fastställts som skiljer sig från det som föräldrarna kommit överens om i sitt skilsmäsoavtal. Överklagan görs vid provinsdomstolen.

Lagen innehåller inte några föreskrifter om överklagande av beslut om tidigare interimistiska åtgärder eller interimistiska åtgärder, eller beslut om utövande av föräldraansvar.

14 I vissa fall kan det vara nödvändigt att göra en ansökan till en domstol eller till en annan myndighet för att få ett beslut om föräldraansvar verkställt. Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall?

Om ett beslut om föräldraansvar inte efterlevs kan en ansökan om verkställighet av den åtgärd eller de åtgärder som inte efterlevs inges till den förstainstansdomstol som meddelade beslutet.

Det måste anges vilken åtgärd eller vilket beslut verkställighetsansökan gäller, samt mot vilken person verkställighet begärs.

15 Hur får jag ett beslut om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat erkänt och verkställt i den medlemsstat där jag bor?

Ett beslut om föräldraansvar för barn i ett äktenskap som har fattats i en medlemsstat inom ramen för ett äktenskapsmål och som är verkställbart i den medlemsstaten samt har delgetts ska godkännas i Spanien på begäran av en berörd part utan något särskilt förfarande, i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar.

För att begära verkställighet måste en ansökan inges till domstolen på den ort där det minderåriga barnet befinner sig och där verkställigheten ska genomföras. Ett exemplar av beslutet, vars verkställighet söks måste bifogas ansökan och måste uppfylla kraven på fastställande av äkthet, i enlighet med det standardiserade formuläret i bilaga V. En advokat och domstolsombud (*procurador*) måste anlitas.

16 Till vilken domstol i den medlemsstat där jag bor ska jag vända mig för att överklaga erkännandet av ett beslut om föräldraansvar som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat? Vilket förfarande är tillämpligt i sådana mål?

För att i Spanien bestrida erkännandet av ett beslut om föräldraansvar som fattats av en domstol i en annan medlemsstat ska den berörda parten vända sig till den förstainstansrätt där ansökan om erkännande gjordes och åberopa de skäl som anges i förordning (EG) nr 2201/2003 som hindrar ett erkännande av beslutet.

De skäl som kan åberopas är:

Att beslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) med hänsyn till barnets bästa.

Barnet har inte fått möjlighet att yttra sig (gäller ej i brådskande fall).

Om beslutet har meddelats i partens utvevar, att den handling som inledde förfarandet inte har meddelats eller delgivits, såvida det inte kan visas att beslutet godtogs.

Om den part som invänder mot erkännandet av beslutet och som hävdar att beslutet hindrar utövandet av föräldraansvar inte har fått möjlighet att yttra sig.

Om beslutet är oförenligt med ett annat beslut som meddelats senare.

17 Vilken lag tillämpas i föräldraansvarsfrågor om barnet eller parterna inte bor i den medlemsstaten eller har olika medborgarskap?

Tillämplig lag är den lag som gäller där barnet har sin hemvist, i enlighet med 1996 års Haagkonvention om skydd av barn.

Senaste uppdatering: 05/04/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.